

hvad der er lyttet af den høitærede Minister, ikke antager, at der er mindste Fare for, at Forslaget vil blive antaget i den Skikkelse, hvori det nu foreligger.

Sad: Jeg maa tilstaae, at det forundrede mig at høre den Vebredelse fra det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen), at jeg vilde modsætte mig, at Staten tjente Penge; men det har undret mig endnu mere at høre den samme Bemærkning fra den høitærede Minister, thi jeg sagde ikke, at Staten ikke maatte tjene Penge, men jeg sagde, at selv forudsat, at Staten virkelig i dette Tilfælde kunde tjene Penge, saa skal Staten ikke besætte sig dermed, saafremt vi ikke kunne blive enige om, at det er et Statspiemod, her er Tale om. Jeg meente saaledes f. Ex., at selv om det kunde klart bevises, at Staten ved det eller det Anlæg — f. Ex. ved Porcellainfabriken, salig Skuffommelse, — kunde tjene 10 pCt., saa skulde den ikke besætte sig dermed, fordi det ikke er et Statspiemod. Den høitærede Minister bemærkede ogsaa, at Staten ikke her optraadte som Entrepreneur; men jeg maa hertil bemærke, at Staten dog optræder som meddeelsagtig i Entreprisen, saafnuart der for den er Tale om at garantere eller at tilskyde, hvad der mangler i Rentabiliteten. Men, — bemærkede den høitærede Minister — en Jernbane til Klampenborg kan dog meget godt betragtes som et Statspiemod, thi det er ikke alene det Nyttige, men ogsaa det Behagelige, som maa komme i Betragtning; saaledes gaaer det med Saameget i Livet. Ja, Gudbevares! det skal jeg villigt indrømme; men den „Behagelighed“, her er Tale om, er ikke en Behagelighed, som kan siges at komme Staten tilgode. Det kan være en Behagelighed for os her i Kjøbenhavn, og vil man derfor anvende dette Argument, saa kan man maasse støttet derpaa, sige, at Kjøbenhavns Commune passende kunde give Noget til et saadant Anlæg. Det er med dette accurat som med Veiene; vi have Veie som vi ansee at være af Interesse for Staten, andre, som kun have Interesse for de større Communer, og atter andre, som kun

kunne betragtes som havende Interesse for enkelte Byer. Saaledes ogsaa hvad Jernbaner angaaer; der gives Jernbaner, som have Interesse for Staten, og Jernbaner, som kun have Interesse for mindre Kredse. — Hvad den anden Bemærkning angik, som jeg gjorde, da sagde den ærede Minister, at den var støttet til en saa stor Betragtning, at den egentlig ikke hørte hjemme ved Forhandlingen af denne lille Lov. Jeg skal i den Henseende bemærke, at den ikke alene hører hjemme her, men at den hører hjemme ved første Behandling af en hvilken som helst Jernbanelov; men jeg var forøvrigt ingenlunde uden speciel Anledning til at fremkomme med den i dette Tilfælde, thi den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds (A. Hage) udtalte igaar, at han haabede, at det var sidste Gang, at der her i Salen blev Tale om at anlægge Jernbaner med Statens Garanti, og dertil svarede den ærede Minister, at han lige saa godt kunde gaae ind paa en Statsgaranti som paa Obligations-systemet eller paa at tilskyde Noget aarligt osv. Jeg troer derfor, at der har været fuld Anledning for mig til at komme med denne Bemærkning, og der maa i og for sig altid ved en Forhandling som denne være Anledning til at fremkomme med den fra den Side, der defor den Anskuelse, som jeg fremsatte; thi er man af den Mening, at man er kommen ind paa en gal Vej, saa skal man see at stoppe saa hurtigt som muligt, lige saa vel, naar der er Tale om en lille Stump af en Jernbane, som naar der er Tale om en meget stor Bane. Jeg for min Person har ikke havt Anledning til før ved denne Lov at fremkomme med den omtalte Bemærkning, thi under de meget libestabelige Forhandlinger, som baade ifjor og det første Aar, jeg havde Sæde i dette Thing, førtes her om Jernbanesagen, kom jeg til den Overbeviisning, at der i Virkeligheden ikke vilde komme Noget ud deraf, hvilket jo ogsaa har paa sig. At jeg tidligere har havt den samme Grundanskuelse, som jeg nu har udtalt, vil man let kunne overbevise sig om ved at eftersee mine Afstemninger i disse Sager.